KTO JE HELENA?

Dramatické aktivity – doplnkové cvičenia ku hre Kto je Helena?

Tento metodický materiál predstavuje sadu dramatických aktivít, ktoré môžu pedagógovia a pedagogičky využiť ako doplnok k digitálnej hre **Kto je Helena?**

Aktivity sú koncipované tak, aby podporovali zážitkové učenie, rozvoj empatie a kritického myslenia žiakov, ako aj ich ponorenie do tém hry – emigrácia, sloboda, odvaha a rodinné tajomstvá v období socializmu.

Autori aktivít: Lucia Kralovičová, Ester Maria Chiara Žaludko
Grafická úprava: Belinda Rašnerová

gamifactory impact games DIVADLO DOTYKADLA

1. TAJOMSTVO (AKTIVITA VHODNÁ PRED ODOHRANÍM HRY KTO JE HELENA?)

ČO AKTIVITA ROZVÍJA:
ponorenie sa do príbehu, rozvoj zvedavosti, práca s asociáciami a tvorivosťou

ČAS:
10 minút

POMÔCKY:
Vytlačený papier – akoby vytrhnutá stránka z denníka s textom:

„17. november … hm, ja tomu vôbec nerozumiem. Prečo som o nej nikdy nepočula? Prečo sa o nej v rodine nehovorí? Tak veľmi by som ju chcela spoznať… KTO JE HELENA?"

POKYNY PRED VYUČOVACOU HODINOU:
Vytlač pre žiakov papier s textom. Pomôže to vytvoriť atmosféru tajomstva a zvedavosti. Lístok môžeš vložiť do obálky alebo igelitového vrecka ako 'dôkazový materiál'.

POKYNY NA VYUČOVACEJ HODINE:
Žiakom ukáž list, ktorý sa našiel v izbe dievčaťa menom Alica. Povedz, že po jeho napísaní zmizla – údajne sa vydala hľadať svoju príbuznú Helenu. Vyvolaj brainstorming – čo všetko ich napadne, keď vidia vetu „Kto je Helena?" Otázky: Odkiaľ môže lístok pochádzať? Koľko rokov mohla mať Alica? Čomu nerozumie? Čo ju k tomu viedlo?

REFLEXIA:
Diskutujte o hypotézach. Aktivita žiakov motivuje k premýšľaniu o tajomstvách v rodinách a o potrebe poznať vlastné korene. Na základe tohto cvičenia môžeš žiakom zadať za domácu úlohu zahrať si plnú verziu hry Kto je Helena? A pokračovať s ďalšími cvičeniami na ďalších vyučovacích hodinách.

2. PODĽA HMATU ZISTI, ČO JE TO

ČO AKTIVITA ROZVÍJA:
pozornosť, hmatové vnímanie, predstavivosť, trpezlivosť, interpretácia symbolov

ČAS:
10–15 minút

POMÔCKY:
Tri predmety: PC myš (Alica), teniska alebo hokejový puk (Emil), okuliare (Helena)

POKYNY PRED VYUČOVACOU HODINOU:

Zadaj žiakom zahrať si hru Kto je Helena? pred vyučovacou hodinou (trvanie hry 3 hodiny čistého času na ktoré si treba vyhradiť aspoň 3 dni). Priprav tri predmety symbolizujúce hlavné postavy hry. Napíš ich mená na tabuľu: Alica, Emil, Helena.

POKYNY NA VYUČOVACEJ HODINE:
Žiaci sedia v kruhu a ruky majú za chrbtom. Učiteľ im postupne podáva predmety – tie si potichu podávajú ďalej a skúšajú ich rozpoznať hmatom. Po prejdení celého kruhu sa pýtaj: čo boli predmety, ktorých ste sa dotkli a komu z postáv z hry predmet patrí? Potom prezraď správne odpovede a diskutujte o symbolike predmetov pre postavy v hre.

REFLEXIA:
V triede začni diskutovať: Prečo práve tieto predmety charakterizujú Alicu, Emila a Helenu? Čo o nich napovedajú? Aktivita vedie k zamysleniu sa nad tým, ako predmety nesú osobné príbehy, spomienky či asociácie.

3. OŽIVENÁ FOTOGRAFIA

ČO AKTIVITA ROZVÍJA:
spolupráca, imaginácia, improvizácia, pochopenie príbehu prostredníctvom pohybu

ČAS:
20 minút

POMÔCKY:
Vytlačené fotky z hry alebo ich zobrazenie na projektore (Príloha 1)

POKYNY PRED VYUČOVACOU HODINOU:
Zadaj žiakom zahrať si hru Kto je Helena? pred vyučovacou hodinou (trvanie hry 3 hodiny čistého času na ktoré si treba vyhradiť aspoň 3 dni). Priprav sériu fotografií z hry, ktoré zachytávajú Alicu, Emila a udalosti súvisiace s ich pátraním po Helene.

POKYNY NA VYUČOVACEJ HODINE:
Rozdeľ žiakov do skupín a každej priraď fotografiu z hry (Príloha 1). Ich úlohou je vytvoriť „živý obraz" podľa fotografie. Keď tleskneš, fotografia ožije – žiaci na krátko zahrajú, čo sa mohlo diať pred alebo po zachytenom momente. Môžu použiť informácie z hry alebo encyklopédie.

REFLEXIA:
Ako sa cítili v rolách postáv? Čo si myslia, že postavy prežívali? Ako by sa oni zachovali na ich mieste?

4. DOBA HELENINEJ MLADOSTI (ŠARÁDY)

ČO AKTIVITA ROZVÍJA:
neverbálna komunikácia, dedukcia, pozornosť, porozumenie dobe

ČAS:
15–20 minút

POMÔCKY:
Papieriky s nápismi alebo obrázkami (Príloha 2): telefón na šnúru, policajné odpočúvanie, staré rádio, úteky cez hranice, výučba Ruského jazyka

POKYNY PRED VYUČOVACOU HODINOU:
Zadaj žiakom zahrať si hru Kto je Helena? pred vyučovacou hodinou (trvanie hry 3 hodiny čistého času na ktoré si treba vyhradiť aspoň 3 dni). Vytlač si papieriky s obrázkami (Prílohe 2).

POKYNY NA VYUČOVACEJ HODINE:

Žiak dostane papierik a má ho zahrať pantomímou. Ostatní hádajú čo sa žiak snaží zahrať.. Aktivitu možno doplniť kreslením na tabuľu. Cieľom je spoznať dobové reálie a atmosféru Heleninej mladosti.

REFLEXIA:
Po aktivite so žiakmi diskutujte: Ako sa ľudia vtedy cítili? Ako sa ich každodenný život líšil od dnešného?

5. KTO JE BURIČ?

ČO AKTIVITA ROZVÍJA:
sluchové vnímanie, koncentrácia, empatia, prežívanie historickej situácie

ČAS:
15–20 minút

POMÔCKY:
Kľúče, šatka na zaviazanie očí

POKYNY PRED VYUČOVACOU HODINOU:
Zadaj žiakom zahrať si hru Kto je Helena? pred vyučovacou hodinou (trvanie hry 3 hodiny čistého času na ktoré si treba vyhradiť aspoň 3 dni). Priprav šatku a krátko vysvetli historický kontext: počas Nežnej revolúcie ľudia štrngali kľúčmi na námestiach ako symbol slobody. Polícia (tzv. Verejná bezpečnosť) sa ich snažila potlačiť.

POKYNY NA VYUČOVACEJ HODINE:
Žiaci stoja v kruhu s kľúčmi. Jeden dobrovoľník so zaviazanými očami hrá príslušníka Verejnej bezpečnosti. Učiteľ ukáže na žiaka, ktorý začne štrngať kľúčmi. Policajt sa snaží buriča podľa zvuku nájsť. Po úspechu sa role vymenia.

Rozšírenie: viac „buričov" = v priebehu hry môže na znak jednoty a spolupatričnosti začať štrngať viacero "buričov", na ktorých ako učiteľ ukážete.

REFLEXIA:
So žiakmi môžete po aktivite diskutovať: Aké to bolo byť v čase socializmu policajtom? A aké to bolo byť "buričom"/odporcom režimu? Ako sa cítia ľudia, ktorí bojujú za slobodu? Čo dnes znamená odvaha postaviť sa za svoje presvedčenie?

6. HRANICU NEPREKROČÍŠ

ČO AKTIVITA ROZVÍJA:
zážitkové učenie, telesné uvedomenie, empatia, prežitie pocitu obmedzenia slobody

ČAS:
10 minút

POMÔCKY:
Reproduktor/počítač s reporduktorom s hudbou zo 60.–80. rokov (napr. Duchoň, Vondráčková, Žbirka)

POKYNY PRED VYUČOVACOU HODINOU:
Zadaj žiakom zahrať si hru Kto je Helena? pred vyučovacou hodinou (trvanie hry 3 hodiny čistého času na ktoré si treba vyhradiť aspoň 3 dni). Priprav priestor a hudbu. Vyber pieseň z obdobia, v ktorom Helena žila.

POKYNY NA VYUČOVACEJ HODINE:
Žiaci sa pohybujú po triede vo vami vymedzenom priestore – keď hrá hudba, môžu sa hýbať. Postupne vymedzený priestor zmenšujte, čím simulujete obmedzovanie slobody. Hudbu občas zastav – vtedy sa musia zastaviť aj oni.

REFLEXIA:
Po aktivite sa porozprávajte o pocitoch: Aké to bolo, keď sa priestor zmenšoval? Ako by sa cítili, keby nemohli slobodne odísť z vymedzeného priestoru? Čo znamená sloboda dnes?

PRÍLOHA 1

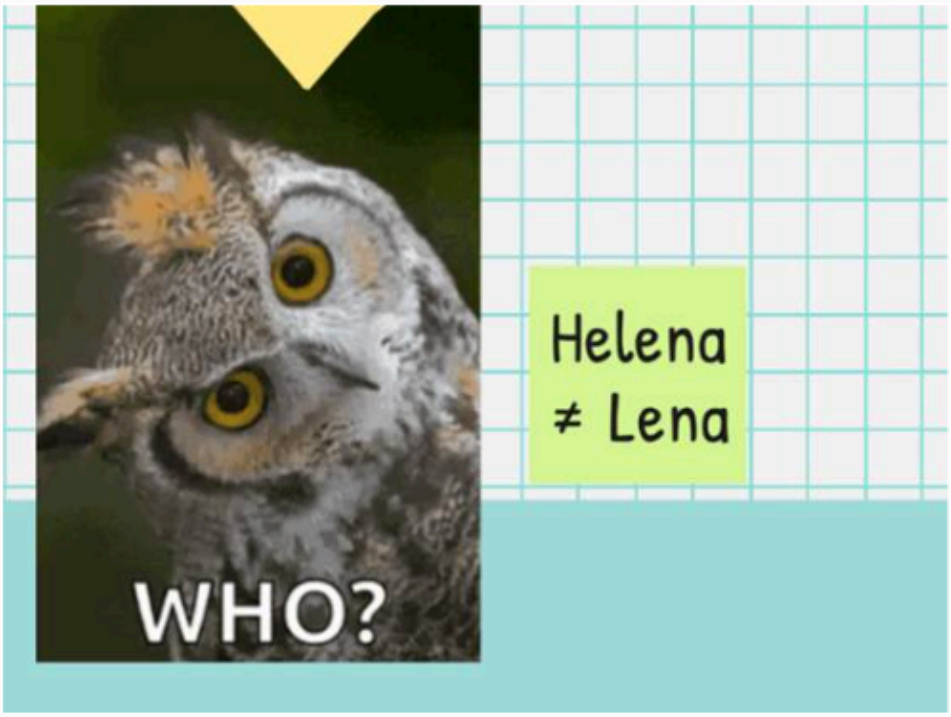

Obrázok č. 1

Obrázok č. 2

PRÍLOHA 1

Obrázok č. 3

Obrázok č. 4

PRÍLOHA 1

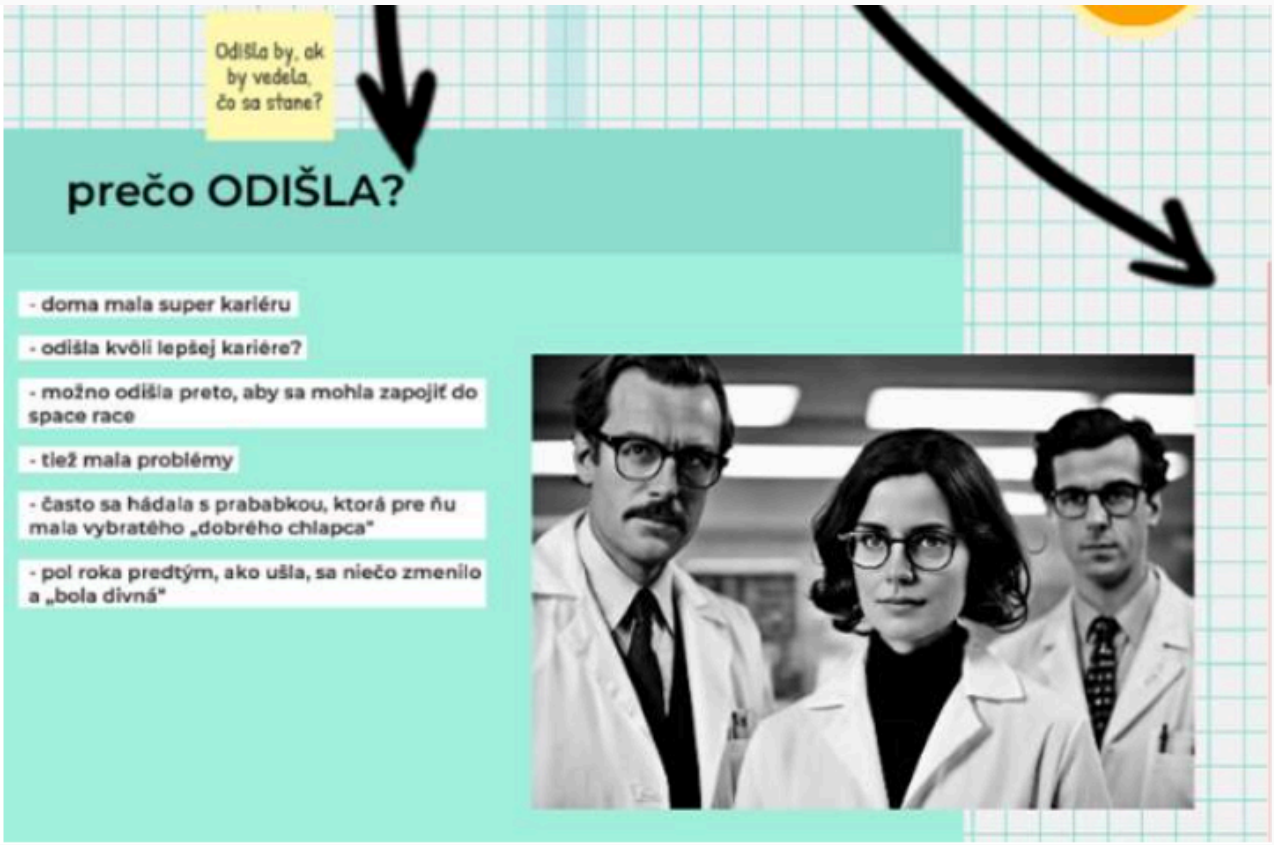

Obrázok č. 5

PRÍLOHA 2

Telefón na šnúru

Policajné odpočúvanie

Staré rádio

PRÍLOHA 2

Úteky cez hranice

Výučba ruského jazyka